

Het adventisme en Ellen G. White¹

Het consensus-standpunt van de zevende-dags adventisten ten aanzien van de Bijbel wordt duidelijk weergegeven in het eerste artikel van de fundamentele geloofspunten:

“De heilige Schrift, het Oude en Nieuwe Testament, is het geschreven Woord van God, door goddelijke inspiratie overgeleverd aan “heilige mensen Gods”, die in hun spreken en schrijven gedreven werden door de heilige Geest. In dit Woord heeft God de mens de nodige kennis tot heil aangereikt. De heilige Schrift is de onfeilbare openbaring van zijn wil. Deze is de norm voor gedrag en geloofsbeleving, de gezaghebbende openbaringsbron van de geloofsleer en het betrouwbare verslag van Gods daden in de geschiedenis.”

[Artikel 1](#)

Adventisten geloven echter ook dat God door het werk en door de geschriften van Ellen G. White aan die geloofsgemeenschap een hedendaags inzicht heeft gegeven bij de bestudering van de Bijbel en de toepassing van de Bijbelse beginselen in het dagelijks leven. Deze overtuiging is weergegeven in artikel 17 en 18 van voornoemde fundamentele geloofspunten (zie vanaf pagina 17):

“God schenkt aan alle leden van zijn kerk-van-alle-eeuwen geestelijke gaven die elk lid dient te gebruiken in een liefdevolle dienst voor het algemeen welzijn van de gemeente en de mensheid...”

[Artikel 17](#)

“Eén van de gaven van de Geest is profetie. Deze gave is een kenmerk van de gemeente der overigen en kwam tot uiting in het werk van Ellen G. White...”

[Artikel 18](#)

A. De gave van de profetie

Over het algemeen geloven christenen dat de heilige Geest werkzaam is geweest zowel in oud- als nieuwtestamentische tijden. Echter, vóór de ten hemelvaring van Jezus Christus was de manifestatie en werkzaamheid van de heilige Geest anders dan erna. Hij is nu een “andere Pleitbezorger” (Johannes 14:16), een Plaatsvervanger van Christus bij de mensen op aarde, een Vertegenwoordiger van Christus die woning maakt in de harten van de mensen die Jezus Christus als hun Verlosser hebben aanvaard (Johannes 14:16-20; 16:5-15; 1 Korintiërs 6:19; Galaten 2:20; 1 Petrus 1:11).

Het was deze Geest die de mensen tot het geven van een getuigenis aangaande de ‘eerste’ en de ‘tweede’ komst van Christus aanzette (1 Petrus 1:11, 12; 2 Petrus 1:21). Hij inspireerde de profeten in oudtestamentische tijden (vgl. 2 Kronieken 15:1, 2), maar ook in nieuwtestamentische tijden (Efeziërs 4:11, 12). Onder de vele gaven die Christus aan de gelovigen geeft is de gave van profetie (1 Korintiërs 12).

1. Dit hoofdstuk volgt grotendeels de consensusverklaringen van de Adventkerk zoals die te vinden zijn in het boek van T.H. Jemison, *Christian Beliefs, Fundamental Biblical Teachings for Seventh-day Adventist College Classes*. Pacific Press Publishing Association, 1959, een gedateerd boek, dat echter onder adventisten in ere wordt gehouden en, ten tweede, artikelen op de website van de Ellen G. White Estate.

‘Profetie’ moet hier niet worden opgevat in de beperkte betekenis van ‘voorspelling’; profetie, zoals we dadelijk zullen zien, heeft ook betrekking op alle andere boodschappen en mededelingen die door profeten worden gegeven, zoals onderricht, bemoediging, berisping, etc. (vgl. Openbaring 19:10).

B. Het doel van de gave van profetie

De gave van profetie verschaft aan God een mogelijkheid om zijn wil duidelijk te maken aan de mens met wie Hij, als gevolg van de zonde, niet spreken kan ‘van aangezicht tot aangezicht’. Lees eens de volgende teksten en probeer eens te ontdekken welk doel de gave van profetie in elk voorbeeld gegeven werd:

Lees deze teksten goed door

Numeri 12:6	2 Samuël 12:1-7	2 Samuël 23:1-3
2 Koningen 6:8-14	2 Kronieken 36:14-16	Nehemia 9:28-30
Amos 3:7	Jeremia 17:27	Hosea 12:9-13
Lucas 1:67-79	Johannes 16:13	Handelingen 3:18
Handelingen 13:1-3	Handelingen 21:8-12	Romeinen 1:1-3
Openbaring 1:1, 10, 11	Openbaring 2:29	Openbaring 3:22

C. Het onderricht door de gave van profetie

Profeteren is niet zonder meer de toekomst voorspellen, maar praktisch handelen en denken

Evangelisch georiënteerde christenen zijn ervan overtuigd dat in de Bijbel alles te vinden is om het evangelie te begrijpen. Daarbij vinden we in de Bijbel de principes aangedragen om dit leven ‘Gode welgevallig’ te leven en om ons voor te bereiden op het toekomstige leven. Dit alles wordt gelovigen aangereikt door middel van de gave van profetie. Het is echter niet gegeven in de vorm van een systematische verhandeling, maar in de vorm van het gewone leven dat met het ongewone van God geconfronteerd wordt. Wij moeten die gebeurtenissen bestuderen om er Gods beginselen uit te halen om die (al tastend) toe te passen in ons eigen leven. Let er eens op hoe God door middel van de profeten de mens met zijn wil confronteert:

Het geestelijk leven

Jesaja 26:1-4	Jeremia 29:11-14	Matteüs 6:9-13
Johannes 3:5	Handelingen 2:38	1 Johannes 1:9

Verstandelijke ontwikkeling

Deuteronomium 4:1-6	1 Koningen 3:5-14	Job 28:28
Spreuken 1:9	Lucas 2:52	Romeinen 12:2

Het menselijk lichaam

Genesis 2:24	Spreuken 3:7, 8	Spreuken 17:22
Romeinen 12:1	1 Korintiërs 6:19, 20	1 Korintiërs 10:31

Verhouding tot andere mensen

Genesis 2:7	Exodus 20:12	Matteüs 5:44
Matteüs 7:12	Matteüs 25:40	1 Timoteüs 5:8

Zakelijke aangelegenheden

Deuteronomium 8:17, 18
Deuteronomium 25:14, 15

Leviticus 19:35, 36
Spreuken 22:29

Spreuken 11:1
Efeziërs 6:5, 7

D. Het op de proef stellen van de profeet

“Geliefde broeders en zusters, vertrouw niet elke geest [d.i. een uitspraak door een profeet uit naam van God]. Onderzoek altijd of een geest van God komt, want er zijn vele valse profeten in de wereld verschenen” (1 Johannes 4:1).

God verwacht van ons dat wij de ervaringen en boodschappen van hen die beweren in het bezit te zijn van profetische gaven, op waarachtigheid toetsen. God laat ons daarbij niet helemaal aan ons lot over om methoden te vinden om de geesten te beproeven. De Bijbel geeft ons enkele richtlijnen waarmee dit soort aanspraken getoetst kunnen worden:

1. Het leven van de profeet

Tweemaal, kort na elkaar, zei Jezus dat een profeet gekend kan worden aan zijn vruchten (Matteüs 7:15-20). We behoren dit niet alleen op zijn of haar persoonlijke leven te betrekken, maar ook op de invloed van zijn of haar leven en werk op anderen. Als de boodschap geïnspireerd is door de heilige Geest, zal “de vrucht van de Geest” (Galaten 5:22) gezien worden. Een waarschuwing moet echter hier aan de orde komen; er zijn beperkingen aan deze toets:

*De eerste toets:
zijn leven*

- a. het feit dat iemand een profeet genoemd wordt betekent niet dat hij moreel volmaakt is. We kunnen de boodschap niet van ons wegschuiven omdat we menselijke zwakheden in de profeet ontdekken (vgl. Jakobus 5:17 – Elia was ‘slechts’ een mens wiens gebed grootse, profetische dingen bewerkstelligde – met 1 Koningen 19:4 – Elia toonde morele zwakheid). Toch moeten in het algemeen het leven en het werk van een profeet in harmonie zijn met de principes van Gods Woord;
- b. we moeten letten op het resultaat in het leven van diegenen die de boodschap van de profeet aanvaarden (Jeremia 23:13, 16). Daarbij moet niet uit het oog worden verloren dat een profeet ten tijde van zijn leven van mensen niet altijd de ‘erkenning’ krijgt die hem toekomt; in vroeger dagen werden veel profeten vervolgd omdat hun boodschap niet welkom was. Voorzichtigheid bij het beoordelen van de resultaten van de boodschap van een profeet is dan ook geboden.

*Voorzichtigheid
geboden*

2. De boodschap van de profeet in overeenstemming met de Bijbel

Toen de Joden lang geleden moesten gaan bepalen wie er nu tot de profeten gerekend konden worden, was er eigenlijk maar één duidelijke maatstaf: het (literaire of orale) werk van de profeet moest overeenstemmen met de overgeleverde godsdienstige gebruiken, wetten en leefregels

*De tweede toets:
zijn boodschap*

waarvan de Joden overtuigd waren dat ze ingesteld waren door Mozes zelf, of voortvloeiden uit zijn wetboeken. Met andere woorden, de profeet en zijn werk moesten duidelijk verbonden zijn met Mozes en zijn werk. Boeken die deze band met Mozes niet konden waarmaken of aantonen, werden verworpen. Toch was de band met Mozes niet altijd even duidelijk en werd het boek van zo'n profeet toch 'gecanoniseerd'. Neem bijvoorbeeld het boek Daniël: de rabbi's hadden erg veel moeite om dit boek als gezaghebbend te aanvaarden. De geheimzinnige taal vol symbolen waarin Daniël zich uitdrukte, kon men niet geheel plaatsen als 'profetisch'; immers, een profeet moet duidelijke, verstaanbare taal spreken. Aan de andere kant, de rabbi's konden niets vinden dat in strijd was met de boeken van Mozes. Daarom werd het boekje Daniël niet ingedeeld bij de profeten in de joodse Bijbel, maar kreeg het een plaats onder de Geschriften; het werd niet beschouwd als 'profetische', maar als 'stichtelijke' lectuur. In de christelijke Bijbel merk je niet veel van deze subtiele plaatsbepaling.

Ook de verschillende praktijken in de christelijke kerk om te bepalen welk boek nu tot de 'nieuwtestamentische geschriften' behoorde en welke niet, laten zien dat het een kwestie van tijd was om tot een consensus (overeenstemming) te komen. Zolang het te beoordelen geschrift niet afweek van de godsdienstige beleving en gewoontes van de toenmalige christenen (2e en 3e eeuw na Christus), was er geen probleem. Zolang er bovendien nog op één of andere manier aanwijzingen waren dat een bepaald boek door een apostel was geschreven, hield men dat boek in ere en gebruikte men het regelmatig tijdens de kerkdiensten.

Toch kon men in de verschillende districten van de vroeg-christelijke kerk allerlei geschriften tegenkomen die in sommige gemeentes aanvaard werden als 'heilige Schrift', en in weer andere gemeentes niet. Door de tijd heen moest men tot overeenstemming zien te komen over de kwestie welke geschriften door iedere christen als gezaghebbend aanvaard moesten worden. Natuurlijk kunnen wij nú belijden dat de heilige Geest dit proces geleid heeft, maar in die dagen moest dat nog blijken. In die prille dagen van de christelijke kerk werden leer en werk voornamelijk getoetst aan het gezag dat een bepaald persoon had. Een boek van de apostel Johannes werd veel eerder als gezaghebbend aanvaard dan een boek van een onbekend schrijver. Christelijke geschriften die betrekkelijk lang op erkenning hebben moeten wachten zijn: Hebreëën, Judas, 2 Petrus, 2 en 3 Johannes, Jakobus en Openbaring.

Nu echter de (meeste) christenen de Bijbel als normgevend voor het christelijk geloof hebben geaccepteerd, worden 'persoon en leer' aan de Bijbel getoetst. Soms kan dit toetsen vrij vlot gebeuren, maar op andere keren kan men alleen maar achteraf belijden of iets door God ingegeven was, of niet. Bovendien is hetgeen de Bijbel wil laten zien niet op alle punten zo duidelijk als we zouden willen; er moet over nagedacht worden, en dat brengt soms verschillen van inzicht en interpretatie met zich mee. Voorzichtigheid is ook hier dus geboden (vgl. Deuteronomium 13:1-4).

3. De vervulling van voorspellingen

Soms kan aan de vervulling van een bepaalde voorzegging gezien worden of de profeet uit naam van God heeft gesproken of niet. Lees het verhaal van Jeremia en Hananja in Jeremia 28, en van Micha in 1 Koningen 22 maar eens door.

Toch is zelfs dan niet altijd direct zichtbaar of de ‘profeet’ een godsgezant is. God sprak ook wel eens door mensen die niet direct tot zijn volgelingen gerekend konden worden, zoals Bileam. God deed ook wel eens daden door iemand die nauwelijks een godvrezend mens genoemd kon worden, zoals de Perzische koning Kores (Jesaja 44:28; 45:1).

Maar er is nóg een moeilijkheid. Veel Bijbelse profetieën dragen een voorwaardelijk karakter. De voorzegging van Jona over Ninevé is een duidelijk voorbeeld. Jona verweet het God, omdat hij naar zijn gevoel een boodschap naar waarheid had verkondigd, maar het niet vervuld zag. Hij kon per vergissing gezien worden als een ‘valse profeet’.

*De derde toets:
de vervulling van
voorzeggingen*

4. Het belijden van (de naam van) Jezus Christus

“Geliefde broeders en zusters, vertrouw niet elke geest. Onderzoek altijd of een geest van God komt, want er zijn vele valse profeten in de wereld verschenen. De Geest van God herkent u hieraan: iedere geest die belijdt dat Jezus Christus als mens gekomen is, komt van God. Iedere geest die dit niet belijdt, komt niet van God” (1 Johannes 4:1-3a).

Het leven, de woorden en het werk van iemand die de gave van profetie gekregen heeft, zal Christus verhogen en mensen tot Hem leiden. De Geest die de profeten inspireert is de Geest van Christus; Jezus zei dan ook: “Door jullie bekend te maken wat Hij van Mij heeft, zal Hij Mij eren.” (Johannes 16:14).

Toen Johannes dit schreef liepen er blijkbaar veel ‘profeten’ rond die verkondigden dat Jezus in werkelijkheid alleen maar een geestelijk lichaam had gehad, dat er zo bedrieglijk stoffelijk uit had gezien om ‘zijn vijanden om de tuin te leiden’. Deze profeten filosofeerden: God kan niet ‘lijden’, in de hemel niet, en op de aarde aan een kruis niet. En daarom ‘deed Jezus maar alsof Hij een lichaam had’. Johannes komt hier tegen in verzet door te stellen dat ware profeten “Jezus als mens gekomen” zullen belijden.

Toch denken we dat een ware profeet heden te dage aan méér moet voldoen dan alleen maar de eis Jezus “als mens gekomen” te belijden. Het christelijk geloof is qua belijdenis door de eeuwen heen breder en dieper geworden. De ware profeet zal met de gemeente mee moeten kunnen belijden (vgl. 1 Johannes 4:3): zijn eeuwig vóórbestaan, zijn goddelijkheid, zijn geboorte uit de maagd Maria, zijn zondeloosheid, zijn verzoeningsdood, zijn opstanding en hemelvaart, zijn dienstwerk in het hemels heiligdom en zijn (aanstaande) wederkomst; ongeveer wat terug is te vinden in de Apostolische Geloofsbelijdenis (zie pag. 12).

De moderne tijd heeft ons inzichten gegeven in het psychologische functioneren van de menselijke geest. We behoeven ons geen illusies te maken over onze mogelijkheid om het hart van welke profeet dan ook

*De vierde toets:
het belijden van
Christus*

Maar er is meer...

te kunnen doorgronden. We vertrouwen er op dat veel kennis van het Woord van God en een nauwgezet gebedsleven het “ondoorgegrondelijke” doorgrondelijk zal maken.

E. De gave van profetie werkt in de gemeente

Gaven van de Geest zijn werkzaam in en door de gemeente

Bovenstaande vier ‘toetsen’ zijn dus niet geheel waterdicht om Gods profeten van de valse te onderscheiden. Dat vond de vroeg-christelijke kerk ook. Al heel snel na het ontstaan van de christelijke kerk horen we van richtlijnen om ‘profeten’ te kunnen onderscheiden van ‘profiteurs’. Als bijvoorbeeld een zogenaamde profeet langer dan een paar dagen bij iemand bleef logeren, en daarmee iemands christelijke gastvrijheid begon te misbruiken, dan was het een valse profeet, lezen wij in een oud-christelijk geschrift. Kennelijk had de vroeg-christelijke kerk veel te maken met ronddolende ‘profeten’ die op kosten van gastvrije christenen leefden.

Toch mag ons dat niet de ogen doen sluiten voor het feit dat de gaven van de Geest in de gemeenten werkzaam kunnen zijn, zichtbaar of onzichtbaar. Alhoewel we voorzichtig moeten zijn om bij de eerste tekenen van ‘profeteren’ de profeet onaantastbaar te verklaren – we moeten er ook voor oppassen dat we het profetisme in onze tijd als een onmogelijkheid gaan beschouwen. Hoe mensen zich opstelden tegenover een profeet en hoe wij ons zouden moeten opstellen kunt u bijvoorbeeld ontdekken in de volgende teksten:

Numeri 12:6
Lucas 16:31
Johannes 5:30

1 Samuël 8:1-8
Lucas 24:27
Openbaring 1:3

Lucas 11:28
Johannes 1:46
Openbaring 22:7, 18

Is de gave van profetie ook bedoeld voor onze tijd?

Het toetsen van profeten in de christelijke tijdrekening is dus geen eenvoudige zaak. De christen zelf zal zich er een mening over moeten vormen. Belangrijk daarbij is de vraag of de Bijbel uitsluit dat er tussen Christus’ hemelvaart en wederkomst profeten in de gemeente kunnen zijn. We zullen proberen een antwoord te vinden aan de hand van een aantal aanwijzingen.

1. Aanwijzingen in het Oude Testament

Dromen, vergezichten en nog veel meer...

De belangrijkste uitspraak in het Oude Testament over het voortduren van de profetische gaven in de toenmalige ‘toekomst’ is te vinden in Joël 3:1, 2. God beloofde door middel van deze profeet dat Hij zijn Geest “daarna” zou uitgieten over “al wat leeft”, en dat de oude mensen dromen zullen dromen en dat de jongeren visioenen zullen zien. Op de Pinksterdag legde Petrus uit dat deze belofte toen, op die dag, (dus aan het begin van de nieuwtestamentische ‘laatste dagen’), in vervulling ging (Handelingen 2:14-24; 37-40).

Hoewel in het bijzonder dromen en visioenen door Joël genoemd worden, betekent dit niet dat er geen andere manifestaties zouden zijn na het uitgieten van de heilige Geest. Als we de apostel Paulus erop naslaan

in zijn eerste brief aan de Korintiërs, dan somt hij nogal wat gaven op en spreekt van de “verscheidenheid” aan gaven (1 Korintiërs 12; vgl. Efeziërs 4:8-13).

2. Aanwijzingen in de woorden van Jezus Christus

In geen van zijn overgeleverde toekomstvoorzeggingen zei Jezus expliciet dat de ‘gave van profetie’ werkzaam zou zijn tot in de eindtijd, tot aan de wederkomst. Maar zijn woorden over profetisme wijzen toch wel in die richting; lees maar eens Matteüs 24:24-27. Als er in het geheel geen profeten meer zouden zijn, dan zouden we ook niet zo’n moeite behoeven te doen om de valse profeten van de ware te onderscheiden.

Als er valse profeten zijn, dan zijn er ook ware...

3. Aanwijzingen in de brieven van de apostel Paulus

De duidelijkste uitspraken over het voortbestaan van de geestelijke gaven na de apostolische tijd vinden we in verschillende brieven van de apostel Paulus. De ‘gave van profetie’ wordt niet nadrukkelijk apart gesteld, maar wordt gewoon, samen met de andere geestesgaven die Christus door de heilige Geest aan de gemeente wil geven, genoemd (zie de al eerder genoemde teksten in Efeziërs en 1 Korintiërs). Dat de gave van profetie toch wel iets bijzonders is, wordt gesuggereerd door het feit dat het de enige gave is die in alle paulinische teksten over geestesgaven wordt genoemd.

Paulus vermeldt de gave van profetie zonder tijdslijm

4. Aanwijzingen in de Openbaring aan Johannes te Patmos

“Want getuigen van Jezus is profeteren” (Openbaring 19:10). De NBG-vertaling zegt: “Het getuigenis van Jezus is de [gave van de] geest van de profetie” (Openbaring 19:10). “Het getuigenis van Jezus” en “de geest van de profetie” worden hier als synoniemen gezien. Het getuigenis van Jezus door middel van de profeten wordt “de geest van de profetie” genoemd. Dit verduidelijkt de betekenis van Openbaring 12:17, waar het getuigenis van Jezus Christus één van de kenmerkende eigenschappen is van de nieuwtestamentische gemeente Gods, een kenmerk dat door de “draak” satan bestreden wordt door middel van het plaatsnemen van “valse profeten” in de gemeente (Openbaring 13:11-17; 16:13-14; 19:19-21).

Satan bestrijdt de gaven van de Geest

F. De oproep tot apostolisch en profetisch getuigen

In vroeger tijden heeft God de profeten niet alleen gebruikt om zijn volk te onderrichten, te vermanen en om voorzeggingen te doen, maar Hij heeft hen ook gebruikt als leiders (of als raadsliden van de leiders) van zijn volk (vgl. Amos 3:7; Hosea 12:14; Jesaja 37:21-38). Gods volk werd in tijden van geloofscrisis geleid door profetische leiders als Mozes, Samuël, Jeremia, Johannes de Doper en apostelen als Paulus, Petrus en Johannes. Deze mannen, en vele anderen, ontvingen van God instructies

Is er een
noodzaak voor
het bestaan van
de Geest

De gemeente
wordt opgeroepen
apostolisch en
profetisch in de
wereld te staan

die toen 'tijdig' waren, 'nodig' waren, en die tot voorbeeld dienden voor gelovigen die ná hen leefden, tot in het heden toe. Als christenen moeten wij op de hoogte zijn van de ervaringen die Gods volk door de eeuwen heen opdeed.

De vraag kan gesteld worden: Welke noodzaak is er nu nog voor het voortbestaan van de 'gave van profetie', en voor de continue vernieuwing van deze gave onder Gods volk en in de periode die wij, vanaf de dagen van Jezus, 'het laatst der dagen' of 'de eindtijd' noemen (Joël 2:28)?

Wij geloven dat er twee redenen zijn die deze gave actueel maken. Ten eerste, zoals de profeten vanouds deden, moet Gods volk in tijden waarin het geneigd is Hem te vergeten, door hedendaagse profeten geweest worden op 'de daden Gods' in het verleden en het heden, en moet het volk voorbereid worden op 'het getuige zijn' van de daden Gods in de toekomst. Dit betekent dat vanuit de Schrift het hedendaagse leven van gelovigen richting moet worden gegeven, en dat de ogen van de gelovigen geopend moeten worden om deze daden Gods te kunnen onderscheiden. Ten tweede, zoals de profeten vanouds deden, moet de hele mensheid geleid worden, niet alleen apostolisch (gericht op de verkondiging van Gods daden naar buiten toe met als verzamelpunt de gemeente), maar ook profetisch (gericht op de verkondiging van Gods daden naar buiten toe met als doel het getuigenis van de gemeente in de wereld). Christus zei niet alleen: "Weid mijn lammeren" (Johannes 21:15v.; apostolisch), maar ook: "Ik verzeker jullie: al wat jullie op aarde bindend verklaren, zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat jullie op aarde ontbinden, zal ook in de hemel ontbonden zijn" (Matteüs 18:15-20; profetisch). Adventisten zien deze twee beginselen als onontbeerlijk voor de christelijke gemeente, en trachten  n in de apostolische traditie  n in de profetische traditie in de wereld te staan. Zij geloven ook dat zij in deze apostolische en profetische geloofshouding door Ellen G. White voorbeeldig zijn voorgegaan.

G. De functie van Ellen G. White zoals zij het zelf zag

We zullen nu, door middel van enkele algemene citaten, Ellen G. White zelf aan het woord laten om uit te leggen hoe zij haar rol in de gemeente wenste te zien:

Lees de Bijbel

1. Een aansporing de Bijbel te gaan lezen.

"De geest van de profetie is niet gegeven om de Bijbel te vervangen, want (mijn) geschriften stellen nadrukkelijk dat de Bijbel, Gods Woord, de maatstaf is waaraan alle onderwijs getoetst moet worden" (GS¹, inleiding).

1. Deze in adventistische boeken algemeen gebruikte notering staat voor: De Grote Strijd, of citaat nr. 2 (5T665), het 5e deel van de (Engelse) Testimonies, pag. 665. LS200 betekent dan: Life Sketches, pagina 200, etc.

“De getuigenissen (bedoeld wordt een tiental boeken van Ellen White, gebundeld onder de naam *Testimonies for the Church*) zijn niet gegeven om de betekenis van de Bijbel te verkleinen, maar om het Woord van God te verheerlijken en er de aandacht op te vestigen” (5T665).

2. *Een aansporing om de Bijbel te leren begrijpen.*

“Er zijn geen nieuwe waarheden gebracht, maar God heeft door de getuigenissen de grote waarheden, die reeds lang gegeven waren, eenvoudig voorgesteld en ze op een door Hemzelf uitgedachte wijze onder de aandacht van het volk gebracht, om de gedachten erover tot leven te brengen” (idem).

[Begrijp de Bijbel](#)

3. *Een aansporing om de Bijbelse beginselen in praktijk te brengen.*

“Indien het volk, dat nu belijdt Gods bijzondere schat te zijn, aan zijn eisen zou gehoorzamen, zoals weergegeven in zijn Woord, dan zouden er geen getuigenissen gegeven worden om hen op te wekken tot hun taak, om hen op hun zonden te wijzen en op hun verwaarlozen van Gods Woord” (LS200, 201).

[Pas de Bijbel toe](#)

Zoals de profeten vanouds terugwezen naar Mozes én het juiste verstaan van Mozes' geschriften, zo wil Ellen G. White terugwijzen naar Christus. Het profetisch in de wereld staan moet echter door óns opgevolgd worden. Ook wij, of enkelen van ons hebben, al of niet bewust, de gave van profetie, terwijl weer anderen andere gaven hebben. Maar, of we nu deze gave hebben of niet, een ieder van ons zal zichzelf en anderen in deze tijd moeten aansporen tot het lezen, begrijpen en toepassen van Gods Woord.

H. EXCURSUS: Het gezag van Ellen G. White – een nadere beschouwing

In de jongste formulering van de *Fundamentele Geloofspunten* is de rol van Ellen G. White ‘aangescherpt’ t.o.v. eerdere formuleringen van onze geloofsverwoording.¹ Nu worden haar geschriften omschreven als “een blijvende, gezaghebbende bron van waarheid” (artikel 18). Tenzij duidelijk afgebakend wordt op welk gebied deze bron “gezaghebbend” is (genoemd worden *troost*, *onderwijs* en *vermaning*)², kan de vraag gesteld worden of dit nu wel zo’n gelukkig geformuleerde verduidelijking is.

In de Adventkerk heeft deze stellingname – die langer door een groep adventisten op deze manier beleefd werd – geleid tot een jarenlange onderlinge discussie aangaande de positie van Ellen G. White t.o.v. de Bijbel en, als consequentie, t.o.v. andere christenen. Het *Ellen G. White Estate* stelt dat de Bijbel van universele aard is (en van belang voor *alle* christenen) en dat de geschriften van Ellen G. White van ‘afgebakende’ aard zijn (en daarmee van belang voornamelijk voor adventisten). In zoverre deze tweedeling helpt, roept ze toch ook weer nieuwe vragen op.

Een samenvatting van hedendaagse discussiepunten

In het huidige christelijke spectrum staan de adventisten open voor de werkingen van de heilige Geest, maar zij willen niet de indruk wekken dat welke geestelijke werking dan ook vrij zou zijn van onderwerping aan het gezag van de Bijbel. Menig criticus stelt dat de huidige formulering van artikel 18 in de *Fundamentele Geloofspunten* het ontstaan, of het bevestigen, van bepaalde misvattingen kan veroorzaken. Geenszins zal toch de indruk moeten worden gewekt dat de geschriften van Ellen G. White gevrijwaard zijn van kritische beschouwing, gereserveerde opstelling of zelfs een (gedeeltelijke) afwijzing, noch van buiten, noch van binnen ons kerkgenootschap. Immers, gevrijwaard zijn van kritische beschouwing betekent welhaast een impliciete verklaring van onaantastbaarheid, hetgeen toch tegen Ellen G. White’s bedoeling was, en wat ook door ons kerkgenootschap als een ongeoorloofde stellingname erkend wordt. Hoe dan zo’n ongelukkige formulering in de geloofspunten terecht kon komen blijft dan ook een raadsel. Immers, het toestaan van twee “gezagsbronnen” vereenvoudigt de onderwerping van de ene gezagsbron aan de andere (hogere?) gezagsbron niet. Integendeel, het zal eerder verwarrend werken dan verhelderend, alle nuancerings- of verdedigingen ten spijt.³

1. Artikel 19 van de uitgave van de *Fundamentele Geloofspunten* (1931) formuleerde het als volgt: “*Dat God in zijn gemeente de gaven van de Heilige Geest geplaatst heeft, zoals deze genoemd worden in 1 Korintiërs 12 en Efeziërs 4. Dat deze gaven in hun werking in overeenstemming zijn met de goddelijke beginselen van de Bijbel, en gegeven zijn “om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus” (Efeziërs 4:12). Dat de gave van de Geest der Profetie één van de kentekenen is van de laatste gemeente (1 Korintiërs 1:5-7; 12:1-28; Openbaring 12:17; 19:10; Amos 3:7; Hosea 12:10-13). Zij erkennen dat deze gave geopenbaard werd in het leven en werk van E. G. White.*” Er is hier geen sprake van “een blijvende, gezaghebbende bron van waarheid”, zoals verwoord in art. 18 van de *Fundamentele Geloofspunten* (1980).
2. Er schuilt een probleem in artikel 18. Het koppelt niet alleen “waarheid” aan “troost” en “vermaning” (stichtelijk gezag), maar ook aan “onderwijs”, hetgeen dan opgevat kan/moet worden als leerstellige waarheid (leerstellig gezag). Als dit ‘dogmatische’ gezag impliciet gekoppeld is aan ‘inspiratie’, dan hebben we een leerstellige gelijkstelling tussen Gods Woord in de Bijbel en de “gezaghebbende bron van waarheid” van Ellen G. White, hetgeen we nu juist in bepaalde kerkelijke verklaringen ontkennen.
3. Bepaalde adventisten en adventistische groepen voeren een al tientallen jaren durende campagne om voor elkaar te krijgen dat adventisten die Ellen G. White niet onvoorwaardelijk accepteren als geïnspireerde boodschapper (profeet) van God in feite niet gerekend mogen worden tot de ‘getrouwe adventisten’, daarmee bewust een tragische tweedeling makend tussen ‘getrouwe’ en per implicatie ‘ontrouwe’ adventisten. Sommigen gaan zo ver als te stellen dat adventisten met reserveringen t.a.v. Ellen G. White helemaal geen adventisten (kunnen) zijn. Hiertoe behoren leden van de [Adventist Theological Society](#), [Hope International](#), [Weimar Institute](#), [Arise Institute](#), [Generation of Youth for Christ](#) (vroeger: General Youth Conference), [Samuel Koranteng Pipim](#) en Larry Kirkpatrick’s websites [Last Generation](#) en [GreatControversy](#). Echter, deze ‘getrouwe’ adventisten kruisen ook regelmatig onderling de degens.

Hoe verwarrend de formulering van artikel 18 uitwerkt kan afgeleid worden uit de alledaagse praktijk van de doorsnee adventist die de Bijbel door 'de bril' van de geschriften van Ellen G. White leest: haar interpretatie is dan *a priori* de enig juiste of enig mogelijke. De vraag naar toetsing komt eenvoudigweg niet meer op, noch de gedachte of er ook nog andere interpretaties mogelijk zijn. Hier mag eigenlijk niet onvermeld blijven dat Ellen G. White zelf het toetsen van haar geschriften toch wel ontmoedigde door haar gezag zo dicht aan Gods inzicht te koppelen dat er in feite maar één uitkomst overbleef (3T257, 4T148, 5T66, 5T661, etc); afwijzing van haar inzichten staat dan vrijwel gelijk aan afwijzing van Gods boodschap, en dat maakt het onbevooroordeeld toetsen niet aantrekkelijk.

Artikel 18 wordt ook niet helderder door te stellen dat haar geschriften *in het bijzonder* voor adventisten bedoeld zijn, c.q. gezag hebben. Aan de ene kant stelt het [Ellen G. White Estate](#) dat haar inspiratie gelijk was aan de inspiratie die de auteurs van de Bijbel ondergingen, d.w.z., dat de kwaliteit of de intensiteit van de inspiratie dezelfde was als die de Bijbelschrijvers ervaarden; – (de Heilige Geest inspireert, of Hij inspireert niet; i.e. Hij inspireert niet 'een beetje', of in verschillende gradaties of intensiteiten) – dus, *qua inspiratie* zijn met deze uitspraak van het *Estate* haar geschriften aan die van de Bijbel gelijk. Aan de andere kant wordt wel een onderscheid in *toepasbaarheid* gemaakt – haar geschriften zijn “in het bijzonder van belang voor zevende-dags adventisten” en niet zonder meer van algemeen belang voor iedere christen (alhoewel zij vrij zijn haar geschriften te lezen); daarmee zijn haar geschriften *qua toepasbaarheid* ongelijk aan de Bijbel. Het *Ellen G. White Estate* ziet ook hierin een paradox.¹ Paradoxen zijn niet populair. Het behoeft dan ook geen betoog dat binnen de Adventkerk deze stellingname geleid heeft tot een jarenlange discussie aangaande de positie van Ellen G. White t.o.v. de Bijbel en, als consequentie, t.o.v. andere christenen. Zoals in de inleiding van deze excursus vermeld, het *Ellen G. White Estate* stelt dat de Bijbel van universele aard is (en van belang voor alle christenen) en dat de geschriften van Ellen G. White van 'afgebakende' aard zijn (en daarmee van belang voornamelijk voor adventisten).

Het zal degene die het artikel op de website van de *Ellen G. White Estate* leest (zie noot 3) duidelijk worden dat deze tweedeling steunt op de gedachte dat er sprake is geweest van oudtestamentische profeten wiens geschriften ook niet in de Bijbel zijn opgenomen (bijv. 1 Kronieken 21:9; 29:29; 2 Kronieken 9:29; 29:25). “Waarom werden hun geschriften niet in de Bijbel opgenomen?” vraagt het *Estate* zich af. Het antwoord is dat deze profeten van 'lokaal' belang waren, in plaats en in tijd. Vanwege een beperkte toepasbaarheid zijn hun 'boeken' niet in de Bijbel opgenomen, ook als was hun geïnspireerd-zijn niet minder dan van profeten wiens boeken wel in de Bijbel zijn opgenomen.

Dat mag dan één verklaring zijn, het kan natuurlijk ook zijn dat hun “kronieken” in de hectische tijden van Israëls geschiedenis gewoon verloren zijn geraakt. Dit is des te meer aannemelijk omdat hun geschriften (nl. de kronieken van Nathan de profeet en Gad de ziener) dezelfde aangelegenheden beschreven als die te vinden zijn in I en II Samuël – zij beslaan het leven van koning David, toch niet iemand van plaatselijk en tijdelijk belang. Bovendien werd de oudtestamentische Bijbel pas definitief samengesteld in de eerste eeuw na Christus, en er viel niet veel in te sluiten als de geschriften zelf al eeuwen niet meer te vinden waren. De stelling dat deze boeken niet in de Bijbel opgenomen zijn vanwege hun beperkte toepasbaarheid is van speculatieve aard. Immers, het feit dat sommige bijbelschrijvers naar deze kronieken verwijzen laat al zien dat het met dat plaatselijke en tijdelijke wel meevalt: de 'boeken' speelden een rol. Niettemin, we kunnen constateren dat ze niet in de Bijbel opgenomen zijn, en de meest voor de hand liggende verklaring is dat zij verloren zijn geraakt.

Er is nòg een overweging die het argument van tijdelijkheid en plaatselijkheid onwaarschijnlijk

1. “The Adventist church maintains that she was inspired in the same manner, and to the same degree, as the prophets of the Bible; and yet, paradoxically, the church holds also that we do not make her writings another Bible, nor do we even consider them an addition to the sacred canon of Scripture.” <http://www.whiteestate.org>. Indien dit laatste wel het geval zou zijn, dan zouden haar geschriften voor iedere christen canoniek zijn en daardoor gezaghebbend.

maakt, nl. dat christenen ervan uitgaan dat het gehele Oude Testament door de openbaring van Jezus Christus overstegen is, in zekere zin ‘tijdelijk’ en ‘plaatselijk’ is verklaard. Dat wist God ook van tevoren, maar dat was blijkbaar geen reden de oudtestamentische boeken niet in de Bijbel op te nemen. Nogmaals, in het Oude Testament komen, op schrift gesteld, ‘tijdelijke’ geboden voor waar christenen zich in het algemeen niet aan houden, of die overdrachtelijk of symbolisch worden begrepen, bijv. alle tempelgeboden. ‘Tijdelijkheid’ en ‘plaatselijkheid’ is in de christelijke context nooit een argument geweest om iets in de Bijbel al of niet aan te treffen. Dit kan aangetoond worden met talloze plaatsgebonden en tijdgebonden opdrachten en geboden in zowel het Oude als het Nieuwe Testament. In oudtestamentische tijden was de reden een geschrift te bewaren eerder het al of niet aanwezig zijn van liturgische relevantie; geschriften die verloren zijn geraakt werden wellicht nauwelijks in het openbaar gelezen ten tijde van Joodse hoogtijdagen.

Te denken valt dat het *Ellen G. White Estate* de vermelding van niet-canonieke profeten noemt om daarmee de geschriften van Ellen G. White buiten de canon te houden; haar geschriften expliciet canoniek verklaren zou stuiten op grote weerstand, zowel binnen de Adventkerk als in de christelijke wereld. Ook worden leerstellige argumenten aangaande de gaven van de Geest gebruikt om plaats in te ruimen voor onze eigen ‘lokale’ profetie – maar het gaat natuurlijk niet aan om impliciet de gave van profetie in de gehele christelijke bedéling zo karig te bedélen. Als de (niet-canoniserende) gave van profetie aan de kerk-der-eeuwen is gegeven (zie vanaf pag. 32), dan toch niet alleen aan één persoon in de 19e eeuw! Met andere woorden, in 2000 jaar kerkgeschiedenis zal Ellen G. White niet de enige christen met profetische gaven zijn geweest¹, en het behoort tot onze eer en plicht de profetische inspiratie van Gods Geest te erkennen, waar die zich ook heeft gemanifesteerd, juist ook omdat het geen gevolgen heeft voor de canoniciteit van de Bijbel. Zeker, het mag duidelijk zijn: het plaatst ons voor het niet geringe probleem andermans christelijke profeten al of niet te erkennen. Maar het is van tweeën één: óf de gave van profetie is in het Nieuwe Testament en in de kerkgeschiedenis een vrij algemeen verschijnsel, en dan rust op ons (en op anderen) de plicht om aan te geven bij wie deze gave nog meer werkzaam is geweest dan alleen bij Ellen G. White; óf de gave van profetie is zó sporadisch aanwezig geweest in de kerk-der-eeuwen dat we t.a.v. Ellen G. White het argument van ‘plaatselijkheid’ en ‘tijdelijkheid’, zoals het door het *Ellen G. White Estate* wordt gebruikt, tot zijn volle recht moeten laten komen: dan zijn haar geschriften even relevant (en lokaal) als de geschriften van de niet-canonieke oudtestamentische profeten, en is haar gezag van tijdelijke en plaatselijke aard en niet van “blijvende” aard, zoals artikel 18 stelt. Dan heeft de formulering van de *Fundamentele Geloofspunten* van 1931 de voorkeur – de erkenning dat de gave van profetie geopenbaard werd in het leven en het werk van Ellen G. White. Dan gaat het om een ‘erkenning’ van de gave zelf, en is haar gezag van tijdelijke, stichtelijke en/of homiletische aard², vergelijkbaar met het ‘gezag’ van iedere andere door Gods Geest begenadigd gemeentelid.

-
1. Artikel 17 van de *Fundamentele Geloofspunten* begint met de woorden: “God schenkt aan alle leden van zijn kerk-der-eeuwen geestelijke gaven die elk lid dient te gebruiken in een liefdevolle dienst voor het algemeen welzijn van de kerk en de mensheid.” Hier zijn de “kerk-der-eeuwen” en “de kerk” synoniemen, zodat we kunnen stellen dat dit een zeer oecumenische, zelfs ‘katholieke’ (in de oorspronkelijke betekenis van het woord) uitspraak is. Als deze gaven, waaronder die van de profetie, aan de kerk-der-eeuwen zijn gegeven, dan kan het niet meer vermeden worden ook aan te wijzen wie nog meer de gave van profetie in die kerk-der-eeuwen heeft benut om het algemeen belang van de kerk en de mensheid te dienen. (Nu dient Ellen G. White voornamelijk het speciale belang van adventistische christenen).
 2. Het standpunt dat de geschriften van Ellen G. White van homiletische aard zijn en geen dogmatisch gezag moeten worden toegekend, wordt niet alleen in progressieve hoek gehoord. De volgende adventistische theologen bijvoorbeeld hangen deze zienswijze aan of hellen er naar over: Samuele Bacchiocchi, Fritz Guy, Edward Heppenstall en Graeme Bradford.

De interpretatie van artikel 18

Als in artikel 18 ‘troost’, ‘vermaning’ en ‘onderwijs’ worden genoemd als functies van de gave van profetie in Ellen G. White, dan kunnen we stellen dat voor het geven van *troost* en *vermaning* geen ‘geïnspireerd’ gezag noodzakelijk is; iedere pastor en/of kerkeraad heeft met deze zaken te maken met geen ander gezag dan wat de Bijbel aanreikt.

Anders ligt het met *onderwijs*. De kerk-der-eeuwen heeft talloze theologen gehad die zich bezig hielden met het christelijk onderwijs. Zij werden en worden allemaal gezien als min of meer gezaghebbend, maar dan vanwege hun kennis van zaken, al of niet geïnspireerd of inspirerend. Wat we in artikel 18 ontmoeten is echter een toeschrijving van een ‘volledig geïnspireerd’ gezag, waaruit een aantal adventisten concludeert dat dit verstaan moet worden als een ‘absoluut’ (onfeilbaar) exegetisch-onderwijzend gezag, maar dit is een conclusie die tegen de draad in gaat van alles waar het oorspronkelijke adventisme voor stond. Ellen G. White zal t.o.v. de Bijbel niet mogen functioneren als een extern (d.w.z. buiten de Bijbel staand) leergezag gelijk aan dat van een credo (zie de ‘preamble’), of gelijk aan een gezag zoals dat bijvoorbeeld uitgeoefend wordt door het magisterium van de Rooms-katholieke kerk.

De vraag kan gesteld worden of bepaalde uitspraken die wij tegenkomen in gezaghebbende geschriften zoals de Bijbel altijd ‘waar’ moeten zijn of moeten verwijzen naar bestaande situaties of historische gebeurtenissen. Als de Bijbel spreekt over een oermonster, de leviathan, de draak in de zee, moet dat beest dan ook echt bestaan hebben? Wordt het gezag van de Bijbel ondermijnd als wij tot de conclusie zouden komen dat een “draak” niet bestaat, nooit bestaan heeft, en in feite een mythologische figuur of denkbeeld is? Bestaat er een benedenwereld, een schimmenrijk, het rijk der doden, dat zijn muil open doet om mensen te verslinden (Numeri 16:31-33), of is dit beeldspraak? Zag de waarzegster van Endor werkelijk de geest van Samuël? Bestaan er ‘geesten’ van overleden mensen, en zo niet, is het verslag van 1 Samuël 28 dan wel ‘historisch waar’?

Dergelijke vragen komen ook op als bepaalde passages van Ellen G. White gelezen worden, waarbij sommige mensen het gevoel bekruipt dat die opmerkingen niet ‘waar’ kunnen zijn, met als gevolg dat min of meer het gezag van de passages betwijfeld wordt. Bedacht moet worden dat vanuit officiële instanties van de Adventkerk nooit een uitspraak is gedaan om sommige passages uit de geschriften van Ellen G. White te relativiseren, d.w.z. te beschouwen als niet-geïnspireerd en/of zonder gezag, of alleen van stichtelijke betekenis. Het schijnt een ‘alles-of-niets’ kwestie te zijn. Het is dan niet verwonderlijk dat niet-afdoende beantwoording van officiële kerkelijke zijde aangaande bepaalde uitspraken van Ellen G. White haar gezag ter discussie blijft stellen. Om een indruk te krijgen hoe verzeekt inmiddels die discussie is behoeft alleen verwezen te worden naar de proliferatie van talloze websites die hun bestaan te danken hebben aan de alles-of-niets houding t.a.v. de inspiratie en het gezag van Ellen G. White, en die in een constant gevecht zijn verwikkeld om Ellen G. White te ‘ontmythologiseren’. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.¹

De Adventkerk erkent dat de gaven van de Geest aan de gemeente zijn gegeven. De bredere consequenties van deze erkenning zijn echter nog niet goed uitgekristalliseerd, waarvan de belangrijkste toch is hoe de verhouding is tussen ‘gezag’ en ‘inspiratie’. Als bijvoorbeeld een plaatselijk lid met een gave van profetie zijn gezag ‘afgebakend’ ziet tot dat ene stukje getuigenis dat (plaatselijk) gegeven is onder inspiratie, en al het andere wat hij zegt of schrijft als niet-geïnspireerd wordt beschouwd

1. Een heel bekende kwestie is die aangaande “de samensmelting/vermenging van mens en dier”, een uitdrukking die op verschillende plaatsen in de geschriften van Ellen G. White te vinden is en die de stellige indruk geeft dat zij daarmee bedoelde te zeggen dat er (mensen)rassen zijn die voortgekomen zijn uit een kruising tussen mens en dier. Biologisch is zo’n kruising nauwelijks mogelijk, maar dat neemt niet weg dat Ellen G. White hierin geloofd kan hebben, hetgeen door het *Ellen G. White Estate* ontkennd wordt. De discussie woedt nog voort, zie bijv op de website van een adventistische blogger: <http://h0bbes.wordpress.com/>. Zie voor een historisch verslag waarom de Ellen G. White Estate in een staat van ontkenning verkeert: [Spectrum Magazine](#).

en dus zonder gezag), hoe kan het zijn dat Ellen G. White vanuit dat lokale gebied uitgroeide tot gezaghebbend in alles wat zij schreef, voor alle adventisten over heel de wereld. Ooit is haar inspiratie en gezag plaatselijk geweest (New England, Californië, U.S.A.) en zeer tijdelijk (te denken valt aan de 'broek-jurk' waarvan God haar liet zien dat vrouwen die moesten gaan dragen – een opdracht die een paar jaar later door God in een nieuw visioen weer ongedaan werd gemaakt). Tegenwoordig spant zij het gezag van Mozes, numeriek gezien, naar de kroon: zij heeft meer geschreven en heeft wellicht meer aanhangers in een groter gebied.

Samenvattend kunnen we een aantal vragen formuleren waar de kerk nog tot verdere ontplooiing dient te komen:

1. De “gave van profetie” is een gave aan de kerk-der-eeuwen. Ellen G. White zal dan niet de enige christen zijn geweest in wiens leven deze gave zich openbaarde. In hoeverre erkennen wij als adventisten deze gave werkzaam te zijn geweest in de getuigenissen van christenen die leefden vóór het ontstaan van de Adventkerk?
2. In hoeverre erkennen wij de werking van deze gave bij hedendaagse andere christenen, of als werkzaam in niet-adventistische gemeentes?
3. Welke criteria zullen moeten worden gebruikt om de hedendaagse uitingen van de gave van profetie in de gemeentes als legitiem te erkennen, en om de waarachtigheid van deze gave te beoordelen?

U ziet het – we zijn er als geloofsgemeenschap nog niet uit. Er is nog een heleboel om over na te denken en bij te schaven in onze omschrijving aangaande het gezag van Ellen G. White.

Voor verdere studies over inspiratie en gezag van Ellen G. White, luister naar opnames (in de Engelse taal) van de Conferentie over Inspiratie en Openbaring in de Glendale SDA Church, Phoenix, Arizona, U.S.A., met als sprekers Alden Thompson en Graeme Bradford, 10-12 mei 2007. Gemoedelijke discussies, op zijn Amerikaans en Australisch, maar hier en daar best interessant.

<http://glendale.adventistfaith.org/>.

Als u tijd heeft, bekijk dan ook de 14-delige weergave van de John Ankerberg Show (bij elkaar ongeveer 2½ uur, waarin een discussie plaatsvindt tussen Walter Martin (Christian Research Institute) en William Johnsson (hoofdredacteur van de Adventist Review). Het zijn opnames uit de tweede helft van de 1980'er jaren, dus houdt u voor ogen dat de kerk intussen breder en opener is geworden – althans, dat hopen we. <http://nl.youtube.com/>